

SZERKESZTŐSÉG, KIADO
HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop, (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
E. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ESZAK-KELETI HÍR-
KÖZLÖNY

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában
Egész évre — — 620
Félévre — — 320
Negyedévre — — 170
Egy hónapra — — 60
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 3 lej
Bukarestben — 350

Csehszlovákiában
Egy hónapra — 25 ct
Egy szám — 150 ct

1924 március 8 Szombat

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 56. szám

5684. Adár sáni 2

A kiprovokált bizalom

Feltűnő, bárki észrevehette, a francia kamarának majdnem minden egyes ülésére esik egy bizalmi szavazat. Amióta a Ruhr-politika megingatta Poincaré bizalmát önmagában és amióta a tehetetlen angol konzervatívok helyébe a friss lendületű, óvatos és józan Ramsay Macdonald lépett és amióta a francia frankkal is történt valami, teng-leng, nem akar meg erősödni, azóta Franciaországban a hangulat bizalmatlan, bizalmatlan a kormánnyal szemben és a bizalmatlanság a kamara majdnem minden ülésén merően és zaklatóan feláll, szembenéz a kormánnyal: és Poincaré nem tehet egyebet, felveti a bizalmi kérdést. Ez-uttal választójogi törvényről kellett szavazni, Poincaré elővette ócska pisztolyát és nekiszegte a parlamentnek: tessék megszavazni, mert különben hátatfordítok ennek a hálátlan világnak. Ki tudja, komolyan veszik-e még a fenyegetést, vagy ha még komolyan veszik, meddig hajtja a francia többség a bizalom terrorja alá a fejét, meddig szavaz vagy nem szavaz, hogy az idézett bizalom csorbitatlanul hulljon Poincaré ölébe. Sokáig nem lehet kiprovokált bizalmakkal kormányozni. Ezt Poincaré is tudja. Ha nem tudná és nem érezné gyengeségét, nem kérdezné meg minden javaslata előtt, talán kétszer is huszonnégyóránként, bizik-e még benne a kamara, megszavazza-e akaratát, hanem mint régen, odatenné a Ház elé a kormány javaslatát a legnagyobb bizalommal: az önmaga erejében való bizakodással. Ez a bizalmi hajszá bizonyítja legjobban, hogy Poincaré és a francia kormány elvesztette lába alól a talajt, nem bizik önmagában, bizalmatlan a bizalmatszavazókkal szemben, gyanakvó, tétova és erőtlen. Mindennek van határa: még a francia kamara bizalmának is. A képviselők lanyha közönnyel bizalmat szavaznak még, vagy az álommal turbékolnak, nagyobb emóciókra egyelőre nem vállalkoznak, szavaznak, javaslatot, bizalmat, amit parancsolni tetszik, de a nép a párisi utcán, Lyonban, Marseillesben már nem ilyen tunya és szentelen, a francia frank nagy elértéktelenedése és a súlyos adók hangossá tették, hangja körül-ostromolja a kamara oszlopos csarnokát. És ha ezek a hangok betörnek az álmos terembe, fel-ocsudnak a képviselők és egy ilyen bizalmi könyörgésre kíméletlenül odadörgik majd bizalmatlanságukat. Erre a hangra az egész világ nyugalomra áhító népe fel fog figyelni, mert a népeknek, nemcsak a francia népnek, minden népnek bizalomra van szüksége. A bizalomhoz pedig csak ezen a bizalmatlanságon keresztül lehet eljutni.

A háztulajdonosok és lakásbérlők tovább tüntetnek a lakástörvény ellen

Bukarest, március 7. A háztulajdonosok tegnap a Tomis-teremben tartott ülésük után tiltakozásuk jeléül az utcán elégették a lakásbérlői törvényjavaslat nyomtatásban megjelent több példányát. A tüntetőket csendőrség szórta szét. A lakók szövetsége a Daciában tartott nagygyűlést és ez idő alatt üzleteiket tiltakozásuk jeléül zárva tartották. A gyűlés után tervezett tüntetést meg-hiusították. Több előállítás történt.

Nagy munkástüntetések Mannheimban

Berlin, március 9. Tegnap egész nap óriási tüntetések voltak Mannheimban, amelyek késő estig tartottak. A tüntetésben huszezer ember vett részt. Az igazgatóság ugyanis kizárta a munkásokat, mert nem akartak kilenc órát dolgozni. Emiatt a hangulat annyira izgatott lett, hogy a tüntetők fenyegető magatartására a rendőrség a tömeg közé lött. A tüntetők visszatűnteltek. Formális harc után a tömeg betörte a gyári igazgatóság épületének kapuját és rombolni kezdett. A harcnak a francia megszálló csapatok vetettek véget. Két ember meghalt, ötven munkás és sok rendőr meg-sebesült.

Háboru fenyegeti a Balkánt

Kiélesedett a viszony Jugoszlávia és Bulgária között. Belgrádban nincsenek megalázkodva a bánati határkiigazítással. Bonyolódik a helyzet Görögországban. Venizelosz ismét külföldre megy

(Belgrád, márc. 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bolgár komitácók reguláris katonák és tiszték kíséretében naponként betörnek jugoszláv területre. Alexandroff Tódor, a bolgár komitácók vezére, a napokban egy macedón konferencián kijelentette, hogy tizezer komitációs áll rendelkezésére, akikkel be fog hatolni Jugoszlávia földjére.

A szerb közvéleményt igen felizgatják ezek a bolgár provokációk és a kormánytól energikus rendszabályokat követelnek a határmenti lakosság védelmének biztosítására. Ha Alexandroff támadásai folytatódnak, Jugoszlávia és Bulgária között

a fegyveres konfliktus elkerülhetetlenné válik.

Jugoszlávia békét kíván, de nem tűrheti tovább, hogy folyton nyugtalanítsák komitációs bandák, amelyek gépfegyverekkel és hegyi tüzérrel is fel vannak szerelve. Ha a Balkán újból lángba borul, ezért a bűn és felelősség a bolgárokat és külföldi barátait terheli, akik támogatják ezt a vége es politikát.

Jugoszlávia közvéleményét erősen foglalkoztatja a román-szerb határkiigazítás ügye is. A szkupstina száznyolc szavazattal ötvenegy ellenében ratifikálta a román-jugoszláv határmegállapítá-ra vonatkozó egyezményt. A vitában Nincsićs külügyminiszter kijelentette, hogy a megállapodás a szövetséges Romániával kölcsönös engedékenység szellemében készült a nemzetiségi elvek lehető respektálásának alapján.

Stere Constantin személye hiúsította meg az ellenzéki blokkot

Tovább folynak a tárgyalások a parasztpárt és a nemzeti párt között. Áprilisban hat hétre felfüggesztik a parlament üléseit. Másfélmilliárd lej kár érte az országot Argetolanu bonjai miatt

(Bucuresti-Bukarest, márc. 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Lupta“ mai száma hosszabb cikkben foglalkozik az ellenzéki blokk problémájával és megállapítja, hogy az ellenzéki blokk, a kormánypárt minden intrikája ellenére, meg fog alakulni.

A lap szerint a blokkra irányuló eddigi tárgyalások sikertelenségének egyedül Stere személye volt az oka. Stere ugyanis a háboru alatti magatartásával annyira kompromittálta magát, hogy a saját pártjában is elvesztette népszerűségét, a többi ellenzéki párt vezérei pedig hallani sem akartak arról, hogy Sterével együttműködjenek.

Sterét elejtik

A „Lupta“ most arról ad hírt, hogy a parasztpárt vezérei hajlandók elejteni Sterét, aki az ellenzéki akció sikerének érdekében kész lemondani a pártban viselt tisztségéről. Stere lemondása után állítólag semmi sem állja tovább útját a parasztpárt, nemzeti párt között újra megindult tárgyalások sikerének.

Az „Adeverul“ jelentése szerint április közepén, amikor a királyi pár külföldi utra indul, a parlament üléseit hat hétre felfüggesztik. A király ugyanis jól tudja, hogy az ellenzék a kormány által beterjesztett törvényjavaslatok tárgyalása során botrányokat fog rögtönözni, amelyeknek hangja a külföldre is el fog érni. A király pedig arra az időre, míg nem lesz idehaza, biztosítani akarja az ország nyugalmát.

Az ellenzéki lapok az „Adeverul“ értesítését kommentálva, abban bíznak, hogy a hat-heti parlamenti szünet alatt sikerül végleg dűlőre juttatni a régóta vajdó ellenzéki tárgyalásokat.

A kamara tegnapi ülésén Munteanu Victor a dejdési kisajátítási visszaélésekről beszélt. Cipa-

Secerev demokratapárti képviselő azonban kifejtette, lehet, hogy az egyezmény politikai szempontból feltétlenül szükséges, de minden esetre

a sévresi és trianoni békeszerződések megszégését jelenti,

nemzeti szempontból pedig egyáltalán nem elégti ki Jugoszláviát.

Athén, március 7. A görögországi politikai helyzet rendkívül zavaros. Az athéni helyőrség tisztjei ultimátumot intéztek a kormányhoz, amelyben elégedetlenségüknek adtak kifejezést a kormánynak a dinasztia végleges eltávolítása körül tapasztalt késedelmeskedése miatt. Valószínű, hogy ennek következtében

a Kafandarisz-kormány lemond.

Venizelosz is nagyon el van kedvetlenedve és kijelentette, hogy rövidesen elhagyja Görögországot

Athén, március 7. A helyőrség tisztjei, noha ultimátumot intéztek a kormányhoz a dinasztia trónfosztásának elhuzódásáért, hivatalosan megcáfolták ezt a híresztelést. A kamara elhatározta, hogy

a fegyvelemsértő tiszték ellen erélyesen fog eljárni.

A köztársasági képviselők a mai ülésen követelni fogják a nemzetgyűlés haladéktalan feloszlását és az új alkotmányozó gyűlés megválasztását, amelynek teljhatalma legyen a kormányforma és az uralkodóház kérdésének rendezésére.

ianu földmivélsügyi államtitkár azt válaszolja, hogy a bíróság már megindította az eljárást a felhozott ügyekben. Mandrescu Simion kéri a közlekedésügyi minisztert, hogy az egyetemi hallgatók számára ötvenszázalékos vasuti kedvezményt adjon. Pop kérdezi a pénzügyminisztert, hogy a háboru folyamán súlyos kárt szenvedett erdélyi községek kapnak-e kártérítést és mily módon fog ennek a szétosztása megtörténni? Bratianu Vintila pénzügyminiszter kijelenti, hogy a károkat még nem állapították meg mindenütt. Mihelyt a felbecsülés megtörtént, azonnal felosztják a szükséges alapokat a kártszenvedett községek között.

A pénzügyminiszter ezután benyújtotta a külföldi tartozások moratóriumának meghosszabbításáról, valamint a francia hitelezőkkel kötött egyezmény ratifikálásáról szóló törvényjavaslatot.

Az ország másfélmilliárdos kára

Madgearu megállapítja, hogy az állam a kincstári bonok konszolidációja következtében személys kalkulációi szerint legalább másfélmilliárd lej kárt szenvedett és ez a kár a francia frank esése következtében még nagyobb lesz. Az ezutáni károk elkerülésére kéri a pénzügyminisztert, hogy a kincstári bonok konszolidációjára, vonatkozó operációit francia frankban vagy olasz lírában kösse és rövid lejáratu fizetési határidőket állapítson meg. Ezzel a gyűlés véget ért.

A szenátusba Duca külügyminiszter benyújtotta a hágai nemzetközi magánjogi egyezmény ratifikálásáról szóló törvényjavaslatot. Stefanoff a beszarábiai vasuti mizériákról beszél, Hámas pedig a tulszigoru sozozást teszi szóvá és kifogásolja, hogy tudóvsszes fiukat is besoroznak katonának, ami a többi katona egészségére is veszélyes. Ezután Marzescu igazságügyminiszter benyújtotta az 1917 óta kibocsátott törvényrendeletek ratifikálásáról szóló törvényjavaslatot, mire az ülés betejződött.

Szent az egyetértés a háziurak és a lakók között!

A lakbérleti törvényjavaslattal nagy baj van, Marzescu miniszter három hónapig dolgozott a törvényjavaslat szövegén, azután magához kérette a háztulajdonosokat és lakásbérlőket, meghallgatta kívánságait és panaszait, néhány új szempontot helyesnek is talált, annak megfelelően módosította is a javaslat szövegét. Az így átglyurtt törvényjavaslat a többségi képviselők értekezlete elé került. A többségi képviselők között van háztulajdonos meg bérlő is szépszámmal. Ilyen körülmények között természetesen nem csoda, hogy az értekezlet nem a legszebb egyetértésben folyt le, de végül győzött a pártfegyelem, egy keveset megcsiszolták a javaslat nyelvét és törvényjavaslat egy megint fokkal feljebb bukkott: a minisztertanács asztalára.

A minisztertanács az utolsó esetvonalásokat is elvégezte a javaslaton. Így ma már „a törvényjavaslatot végleges szövegének” nevezik Marzescu munkáját. Ezt a végleges szöveget, mielőtt még a parlament két házának asztalára került volna, nyomtatott sorokba öntötték és csinos kis füzetben ezerszámra árusították a könyvesboltokban. A könyvecske első mondatából megtudjuk, hogy a törvényjavaslat vezérelve: *megteremteni a szükséges harmóniát a háztulajdonosok és a lakásbérlők között.*

Csodák-csodája, a lakástörvény, mielőtt még megszavazták volna, elérte ezt a célját. Szent az egyetértés a háziurak és a lakók között! Nem éppen úgy, ahogy Marzescu miniszter gondolta, mert a lakók és a háziurak egyelőre éppen abban értenek egyet, hogy *egyiküknek sem kell az új lakástörvény.* E nézetüket különösen a háziurak igyekeznek nagy buzgalommal a miniszter tudomására hozni. Tegnap a szenátusba akartak behatolni a háziurak, hogy ott demonstráljanak a törvény ellen. A nyugodtabb vérmérsékletű lakók békés küldöttség útján akarták a miniszter tudomására hozni, hogy ebben a kérdésben tökéletesen egyet értenek a háziurakkal.

A lakásügyi hadszíntérről szóló mai jelentés arról számol be, hogy a háziurak a főváros utcáin máglyát raktak a törvényjavaslat nyomtatásban megjelent könyvecskeiből, azután felgyújtották a máglyákat. Szegények nem tudták, hogy az állami nyomda raktárában van még néhány ezer lakbértörvény könyvecske és így az egész elégetés nem gílt. A lakók ma úgy tiltakoztak, hogy bezárták a boltjaikat, amelyeknek a bérét az új törvény tulmagasra találta megszabni, azután tüntetni akartak a háziurakkal együtt, de a nagy egyetértés már nem volt a kormány irányára és igen sok tüntető akaró háztulajdonost és lakót előállítottak a rendőrségre. Egy bizonyos, a letartóztatottak lakásproblémáját, ha rövid időre is, de radikálisan sikerült megoldani. Bérprobléma nélkül.

Ezek után a probléma már elég világos, egyetlen homályos pontja van csak. Az új lakástörvény nem kell a háziuraknak, ez világos. A lakóknak sem kell, ez is világos. Kinek kell hát? Alighanem csak Marzescu miniszternek.

— **Dr. Hantke Artur ötven éves.** A cionista világszervezet egyik kitünősége, dr. Hantke Artur a napokban ünnepelte születésének ötven éves évfordulóját. Fiatal ügyvéd korában csatlakozott a cionista mozgalomhoz és 1901-ben először választották meg kongresszusi delegátusnak. 1905-ben a nagy akciókomitét tagja lett és átvállalta a németországi központi cionista irodát, amelyet 1920-ig vezetett. 1911-ben tagja lett a szűkebb akciókomiténak, amely megbizta a szervezeti munkálatokkal. Nagy organizatórikus tehetségének köszönhető, hogy a németországi cionista zsidóság vezetőhelyre került. A háború kitöréséig dr. Hantke a cionista exekutívében is jelentős szervezési munkálatokat fejtett ki. 1920-ban dr. Hantke Londonba utazott és itt hosszú ideig működött az Exekutívében, mint a szervezési osztály főnöke. 1921-ben ismét Berlinben találjuk őt, ahol a Keren Hajeszód középeurópai osztályának vezetésével volt megbizva. Komolysága, hatalmas energiája és szívós organizatórikus képességei sok barátot szerettek neki. Neve egyike a legiszteletreméltóbb cionista neveknek.

Ausztriát feloldják a pénzügyi ellenőrzés alól

Seipel kancellár Zimmermann diktátor visszahívását kéri. Aláírták a magyar rekonstrukciós jegyzőkönyvet. Bud János nem pénzügyminiszter. Nem szabadíják fel Budapestet a lakásforgalmat

(Budapest, március 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Párisból jelenti a Havas-ügynökség, hogy Hannotaux, Robert Cecil lord és Boninlongare tegnap aláírták a Magyarország pénzügyi rekonstrukciójáról szóló jegyzőkönyvet.

A párisi lapok kiemelik, hogy a magyar pénzügyi újjáépítésről szóló jegyzőkönyvek aláírása időbelileg egybeesik a népszövetség küldöttségének Budapestre való érkezésével. Ez arra mutat, hogy mostantól

Magyarország újjáépítése a megvalósulás stádiumában van.

Ezzel kapcsolatban a magyar fővárosban az a hír terjedt el, hogy a Kállay Tibor lemondása miatt megüresedett pénzügyminiszteri tárcát a miniszterelnök Bud János volt közéleti miniszternek ajánlotta fel, aki a megbízatást állítólag már el is fogadta. Bethlen István gróf ma kijelentette azonban az újságíróknak, hogy a pénzügyi tárca betöltése még nem aktuális, ugyancsak az új igazgatóm-

niszter személyében sincs még végleges döntés.

Budapest, március 7. A nemzetgyűlés mai ülésén Rakovszky István napirend előtt felszólalt és felvilágosítást kért aziránt, mi igaz azokból a hírekből, hogy a kormány újabb lakásrendeletet akar kibocsátani. Vass népjóléti miniszter válaszában kijelentette, hogy

újabb lakbérémelelésről nincs szó,

ugyszintén a lakásforgalom felszabadításáról sem. A kormány csupán a korona leromlását kívánja figyelembe venni november elsejétől a lakberek megállapításánál.

Bécs, március 7. Diplomáciai körökben az a hír van forgalomban, hogy Seipel kancellár kéri fogja a népszövetségtől Zimmermann pénzügyi diktátor visszahívását. A kancellárnak ugyanis az a véleménye, hogy az ellenőrzés már fölösleges, az eddigi eredmények garantálják, hogy Ausztria meg fog felelni kötelezettségeinek. Azt hiszik, ezzel van összefüggésben Zimmermann londoni és párisi útja.

Lloyd George megvédi a németeket

Megszavazták a kedvezményes jóvátételi exporttarifát. A felsőház is ratifikálta a török békeszerződést. Poincaré ismét felvetette a bizalmi kérdést

(London, március 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A jóvátételi exportilletékek leszállítására vonatkozó angol-német meg egyezést az alsóház kétszáznegyven szóval százhetven ellen elfogadta. A liberálisok a kormány mellett szavaztak.

Lloyd George kijelentette, hogy Németország csak kivétellel és nyersanyagszállítással fizethet jóvátételt, de az utóbbi pontban

a teljesítőképeseknek megvan a határa.

Az nem helyes feltevés, hogy Németország készpénzben fizessen. Ami a német értékpapíroknak külföldön való letétbehelyezését illeti, tekintetbe kell venni, hogy a német birodalom olyan kereskedőország, amelynek rossz a hitele, tehát sok letétre van szüksége. Az a körülmény, hogy Németországnak a külföldi hitelei nagyobbak ma, mint a háború előtt, még nem bizonyíték arra, hogy ki akarna bujni a jóvátétel fizetése alól.

London, márc. 7. Az angol hadügyi költségvetés negyvenötmillió fontot tesz ki a tavalyi

A rendőrség feloszlatta a magyar banktisztviselők nagygyűlését

Mit követelnek a bankhivatalnokok. Viharos közbeszédések a Tébe ellen. Pikler a szocialisták szimpátiáját tolmácsolta. Sztrájk felé hajlik a hangulat

(Budapest, márc. 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az a nagyfokú elégedetlenség, amely már régóta mutatkozik a magyar banktisztviselők körében, mára nyílt harcban éleződött ki. A jelenlegi alacsony fizetésekkel elégtelen banktisztviselők, mint ismeretes, nagygyűlést hívtak össze. Tegnap este a nagygyűlés megkezdése előtt már izgatott volt a hangulat. A gyűlésteremben sűrűn hangzottak el a harcias kiáltások:

— Ki kell mondani a sztrájkot!

— Le kell törni a Tébe hatalmát.

A gyűlést Erdősi Antal a Pénzügyintézetek Tisztviselői Országos Egyesületének elnöke nyitotta meg a késő esti órákban. Beszédében elevezen vázolta a banktisztviselők nyomorúságos helyzetét és kétségbevonta, hogy a bankok nem tudnának jobban fizetni. Ezt az állítását igazolja, hogy a budapesti bankok bécsi fiókjait ötödörányit fizetnek az ottani tisztviselőknek, mint a budapestieknek. A magyar bankhivatalnokok azt remélték, hogy a takarékkorona megjavítja helyzetüket, de csalódtak. A valorizáció csupán a bankok jövedelmét biztosítja, de az alkalmazottak fizetését nem. Bár a banktisztviselők nem egységesek, az egybegyűlt négyezer főnyi tömeg hangulatából megállapíthatja, hogy rövidesen radikális eszközökhöz folyamodhatnak.

Az elnöknek erre a szavaira a hallgatóság köréből felhangzik az általános hangulatot kifejező jelszó:

— Éljen az általános sztrájk!

Erdősi után többen szólaltak fel. A szóno-

tövenkétmillióval szemben. A múltévihez képest a brit haderő létszáma kétezerrel csökkent.

London, márc. 7. A felsőház harmadik olvasásában is elfogadta a Törökországgal kötött békeszerződés ratifikációját.

Paris, márc. 7. A francia kamara kereskedelmi bizottsága elfogadta azt az indítványt, mely szerint árdragítást két hónaptól két évig terjedő fogházzal és kétezer frankig terjedő pénzbüntetéssel sújtsák.

A szenátus szavazta a kamara által már elfogadott választójogi törvényt. A skrutinium hívei tartózkodtak a szavazástól, mert

nem akarták leszavazni a kormányt.

A szenátus pénzügyi bizottsága megkezdte a pénzügyi javaslatok tárgyalását is. Poincaré és Lasteyrie ismertették a kormány álláspontját. Poincaré kijelentette, bizalmi kérdésnek tekinti, hogy a javaslatokat a kamara által megszavazott formájukban fogadják el a szenátusban is.

kok egyöntetűen határozati javaslatot terjesztettek elő, amelyben követelik, hogy a kezdőfizetéseket aranyparitásra emeljék, vagyis

egymillióhatszáz ezer korona

legyen a létminimum, azonkívül a nős tisztviselők minden családtag után havi háromszáz ezer korona családi pótlékot, negyedévenként egyhavi fizetést ruhapótlékként kapjanak, a teljes lakbérösszeget és a nyugdíjakat valorizálják, a túlóradíjakat emeljék fel.

Majd több szocialdemokrata párttag beszélt, közöttük Pikler Emil nemzetgyűlési képviselő, aki a szocialista szakszervezetek szimpátiáját tolmácsolta. Az egybegyűlt tömeg erre ismét hangosan követelte, hogy mondják ki a sztrájkot. De az ügyeletes rendőrtiszt figyelmeztette az elnököt, szólítsa fel az egybegyűlteket, hogy ne lázítsanak a sztrájk mellett. A tömegben a rendretasítás miatt viharos ellentmondás támadt.

— Éhezünk! Kenyeret adjanak!

Egyesek hangosan szidalmazták a rendőrséget, mire az inspekción rendőrtisztviselő

a gyűlést feloszlatta.

A banktisztviselők izgatott hangulatban távoztak a gyűlésteremből.

Bécs, márc. 7. Seipel kancellár elnökletével éjjel egy óraker végetértek a tárgyalások a bankszövetség és a sztrájkoló banktisztviselők között. Bár az utolsó pillanatig kétséges volt a tárgyalások eredménye, mégis sikerült minden lényeges pontban megegyezést létrehozni.

Sir a gyermeke? Miért nem használ Höfer-gyermekhíntőport és Höfer-gyermekkrémet

Rotschild
er súlyos
etni magá

lönösen a sa
ny betegnek,
er nagy hálál
szesz méltatlan
— Nó b

Hoi a s
En saját szem
szemüvegem, a
eltűnt. De hát
aki szemüveg
sége a szemüv
a tolvaj csak
is történt? V
pott akkor? h
lopni? Aje, én
lopták a szemü
az asztalon? F

A három
rabbija egyik
csendre inti a

Ide figy
három titokról
amit én tudok
ami ti tudok é
amit én sem

— Hog
cafatokban lóg
hogy ti neke
és én nem t
nadrágot ne
tudom és ti

Ima az
az 1880-as é
pok óta nem
fúrti híres ra
szesz híveit
jenek. Templ
aki istentaga
szólította, jö

— Ug
isten előtt az

— Na
— hiszen il
özönvíz is jö

Három

tert egy tal
A korcsmár
a kemence a
korcsmába
cigányzenét
kedtek. Tá
vándorzsídót
küdt, felkap
együtt tánc
bet, táncolt.
közül, vissza
aztán megin
perdült a tá
ujra táncra
szabadult a
felköltötte a
hogy cserélj
ráált a cser
ketten ujra
tozó társasá
megint fel
társaság eg
— H
már eleget

Bál

Ez történt...

Rotschild fényes üzlete. Egy szegény zsidó egyszer súlyos beteg lett, de nem tudta gyógykezeltetni magát, mert nem volt pénze. A hitközség maga is szegény volt és így nem tudott segíteni a nagy bajba jutott tagján. Végre is elhatározták, hogy a beteget egy levél és a samesz kíséretében felküldik Rotschildhoz, akinek biztosan megessék a szíve a szegény ember baján. Ugy is történt. Rotschildot nagyon meghatotta a levél, de különösen a samesz érvelése és pénzt adott a szegény betegnek, hogy gyógykezeltesse magát. Amikor nagy hálálkodással már kifelé indultak, a samesz méltatlankodva szól hátra:

— Nő báró ur — és az én provízióm...?

K. J. Sziget

Hol a szemüvegem? (Pipul gemöre-hangon.)

En saját szememmel meggyőződtem arról, hogy a szemüvegem, amely még az előbb az asztalon volt, eltűnt. De hát ki is lehetett a tolvaj? Egy olyan, aki szemüveg nélkül is lát, annak nem volt szüksége a szemüvegre, tehát azt kell mondanom, hogy a tolvaj csak egy rövidlátó lehetett. Dehát hogyan is történt? Volt akkor rajta szemüveg? miért lopott akkor? ha pedig nem volt, hogyan látott lopni? Aje, én aki rövidlátó vagyok és akitől ellopták a szemüveget, hogyan látom, hogy az nincs az asztalon? Elema, a szemüveg az orromon van.

K. D. Halmeu

A három titok. Egy kisebb hitközségnek a rabbija egyik szombaton a szokásos drósjája után eszendre inti a hiveit és új beszédbe kezd:

Ide figyeljétek drága hiveim, — mondotta — három titokról kívánok nektek szólalni. Az első az, amit én tudok és ti nem tudtok, a második az, ami ti tudok és én nem tudok, a harmadik pedig az, amit én sem tudok és ti sem tudtok.

— Hogy az én nadrágom a kaftán alatt cafatokban lóg, azt én tudom és ti nem tudjátok, hogy ti nekem szövetet vesztek, azt ti tudjátok és én nem tudom, hogy pedig a szabó az új nadrágot nekem ingyen megcsinálja, azt én sem tudom és ti sem tudjátok. Amen.

F. S. Sibiu

Ima az esőért. A majnamenti Frankfurtban az 1880-as években fenyegető aszály volt. Hónapok óta nem esett egy csepp eső sem. A frankfurti híres rabbi végre is elhatározta, összegyűjti összes hiveit a templomba, hogy esőért könyörgjenek. Templombanem találkoztott egyik hivel, aki istentagadó hérében állott. A rabbi őt is felszólította, jöjjön a templomba imádkozni.

— Ugyan, felelte az istentagadó, mit használ isten előtt az én imám?

— Nagyon sokat, — vágott vissza a rabbi — hiszen ilyen emberek miatt mint maga, már özönvíz is jött egyszer a világra, — nemcsak eső.

K. J. Sighet

Három a tánc. Két szegény vándorzsidó betért egy talusi korosmába és éjjeli szállást kért. A korosmáros hosszas könyörgésre megengedte, hogy a kemence alá feküdjének. Éjjeltájban betért a korosmába egy mulatózó társaság, valahonnan cigányzenét is kerítettek és nagy ivásba és táncba kezdtek. Táncközben megpillantották a két alvó vándorzsidót. Az egyiket, aki a külső oldalon feküdt, felkapták és kényszerítették, hogy velük együtt táncoljon. Szegény zsidó mit tehetett egyebet, táncolt. Nagynehezen kiszabadult a kezeik közül, visszabujt vackába, egy kicsit hanykolódott, aztán megint elaludt. Félóra múlva újra táncra perdült a társaság, megint felkapták a zsidót és újra táncra penderítették. Nagynehezen megint kiszabadult a kezeik közül, visszabujt a vackába, felköltötte a csendes horkoló társát és megkérte, hogy cseréljenek helyet. A társa mit sem sejtve ráált a cserére és öt perc múlva már mind a ketten újra jóízűen horkoltak. Hajnaltájban a mulatózó társaság harmadszor is táncra perdült és megint fel akarták kapni az elől fekvő zsidót. A társaság egyik jószívű tagja azonban leintette őket:

— Hagyjátok már ezt, — mondotta — ez már eleget táncolt, hadd jöjjön most a másik.

F. J. Satmar

Inkvizíció Szatmáron a pájesz és a chéderek ellen

Pop Dariu tanfelügyelő utasításaira levágták az aranyosmedgyesi zsidó gyermekek pájeszát. Szatmáron betiltották a chédereket. A tanfelügyelő vállalja a jogsértésért a felelősséget. A hitközség a miniszterhez apellál

(Cluj-Kolozsvár, március 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egyik szatmári olvasónk néhány nappal ezelőtt felhívta szerkesztőségünk figyelmét egy páratlanul álló kulturotrányra, amelynek cselekvő hőse Szatmárvármegye tanfelügyelője, szenvedő hősei pedig a szatmári és környékbeli zsidó tanulók. A jelentés arról szólt, hogy Pop Dariu tanfelügyelő az aranyosmedgyesi állami elemi iskolában erőszakos módon levágatta a zsidó gyermekek pájeszát és egész Szatmárvármegyében bezáratta a chédereket. A hirt annyira feltűnőnek és törvénytelennek tartottuk, hogy közlését néhány napra felfüggesztettük, amíg a való tényállásról autentikus adatokat szerezhettünk be. Annál hihetlenebbnek tartottuk a hirt, mert Pop Dariu tanfelügyelőt Szatmáron eddig mint felvilágosult, megértő és objektív embert ismerték, aki intézkedéseiben az igazság és törvényesség útjain járt és akiről nem tételeztük fel, hogy valaha is ilyen brutális jogsértésekre ragadtatja magát.

Feltevésünkben sajnos csalódnunk kellett. Szatmári olvasónk közlése nemcsak hogy valónak bizonyult, de a tények rideg kíméletlenségükben még messze túlszárnyalják azt. Ami az aranyosmedgyesi iskolában és a szatmári chéderekbe történt, valóban a legfelháborítóbb lábbaltiprása az egyéni szabadságnak és egy egész kisebbség legelemibb jogainak, amely megtorlást és jóvátételt követel. Artatlan zsidó gyermekek tetek csuffa és törvényes alapon működő zsidó iskolákat zártak be. A kulturotrány lefolyásáról drámai képet nyújt az aranyosmedgyesi hitközség jegyzőkönyve, amelyet alább szövezerint közlünk:

No. 54/924.

JEGYZŐKÖNYV

felvétel Mediasul-Aurit (Aranyos-Medgyes) községben az izraelita hitközség irodájában 1924. évi március hó 1-én. Jelenlevők alulírottak.

Főtisztelendő Günsberg Lipót főrabbi ur előadja a következőket:

Folyó évi február hó 27-én a helybeli aHami elemi iskolából azon üzenettel tértek haza a zsidó vallású növendékek, hogy Pop Dariu tanfelügyelő elrendelte, hogy a zsidó fiúk pájeszát otthon vágják le, mert különben másnap az iskolában a tanító vágja le a pájeszeket.

Erre a főrabbi vezetése alatt küldöttség ment az iskolaigazgatóhoz, akinél a tanfelügyelő el volt szállásolva és kihallgatást kértek a tanfelügyelőtől. Ez kiüzente, hogy a küldöttséget nem fogadják, csupán a rabbi-val hajlandó beszélni.

A tanfelügyelő hajthatatlan

A főrabbi bement a tanfelügyelőhöz, közölte vele jövétele célját és felkérte, hogy vonja vissza a zsidó vallást és a vallási és lelkiismereti szabadságot sértő rendeletét. Együttal kérte a vonatkozó miniszteri rendelet számát, miután jogorvoslattal kíván élni.

A tanfelügyelő kijelentette, hogy iskolai ügyekben ő a vármegye feje, a rendeletet ő adta ki és másnap megkaphatja az iskolaigazgatótól a jegyzőkönyvet és felelhet ellene.

A főrabbi most kérte a rendelet végrehajtásának nyolc napra való felfüggesztését, amit a tanfelügyelő megtagadott s kijelentette, hogy a rendelet másnap végre lesz hajtva. A főrabbi erre kijelentette, hogy ebben az esetben sajnálatára kénytelen lesz a zsidó fiukat nyolc napig, amíg orvoslást nem talál, az iskola látogatásától visszatartani. Ekkor a tanfelügyelő megfenyegette a főrabbit, hogy amennyiben az ő rendelete ellen izgatni fog, azonnal lezárja.

Gyermekek kálváriája

Február 28-án a zsidó fiúk elmentek az iskolába és ekkor egy Patricia nevű tanító a gyermekek keserves sírása dacára egy kis ollóval nemcsak a pájeszeket vágta le erőszakkal, hanem mindegyik zsidó fiúnak a feje bubájáig csufosán levágta a haját, miáltal a gyermekek tejét elcsufította. Ennek az lett a következménye, hogy az

addigi egyetértés a román és zsidó gyermekek között teljesen felbomlott és a román gyermekek csufolni és bántani kezdték az elcsufított zsidó fiukat.

A következő gyermekek lettek erőszakosan megcsufítva:

1. Löwinger Márton fia Alesandru, 2. Róth Zsigmond fia Aladár, 3. Róth Zsigmond fia Leopold, 4. Wertheimer Herman fia Lázár, 5. Róth Ignác fia Izidor, 6. Biskel Ignác fia Adolf, 7. Hirsch Mihály fia Mihály, 8. Hermel Pinkász fia Pinkász, 9. Openheim Jenő fia Adolf, 10. Weinberger Mór fia Nándor, 11. Róth Ármin fia Lipót. Az utóbbinak nem a pájeszát vágta le, hanem csinos frizuráját csonkította meg.

Aznap délután a főrabbi ismét elment az igazgatóhoz és kérte a rendelet tartalmazó jegyzőkönyvet, azonban az nem volt írásba foglalva, mire a főrabbi megjegyezte, hogy majd elmegy egy ügyvéddel a tanfelügyelőhöz és elkéri tőle a rendeletet.

A Talmud-Tóra iskolára Pop Dariu tanfelügyelő oda nyilatkozott, hogy zsandárokkal fogja megakadályozni, hogy 6—12 éves gyermekek ott zsidóul tanuljanak. A főrabbi kijelentésére, hogy miniszteri rendelet biztosítja ezen iskolák működését, a tanfelügyelő az felelte, hogy semmit sem ad erre a miniszteri rendeletre.

HATAROZAT

Ezen előzmények után a hitközség elöljárósága megkeresést intéz a satumarei (szatmári) aut. orth. izr. hitközség elöljáróságához, hogy a hitünket ért sérelmek elhárítása és elégtétel szerzése végett legyen szíves megtenni a szükséges intézkedéseket.

Kelt mint fent.

Wertheimer Hermann s. k., hitközségi elnök. A küldöttség tagjai: Günsberg Lipót s. k., Aranyos-Medgyes község és kerülete orth. izr. főrabbi. Löwinger Márton s. k. Löwinger Juda s. k.

Saját felelősségemre...

A jegyzőkönyvben foglalt kérésnek a szatmári ortodox hitközség készséggel tett eleget. Március harmadikán megjelent Pop Dariu tanfelügyelő előtt a hitközség egy küldöttsége, élén idősebb Reiter Mór elnökkel és magyarázatot kért az aranyosmedgyesi pájesz-levágásról. A tanfelügyelő érthetetlen és bántó merevséggel fogadta a küldöttséget és amikor arra kértek, hogy mutassa fel az erre vonatkozó miniszteri rendeletet, kijelentette, hogy a rendeletet ő adta ki és ő viseli érte a felelősséget. A küldöttség dolga intenzíven távozott, de a tanfelügyelő nem elégedett meg ennyivel. Még aznap kikézbessített a hitközségnek egy végzést, amelyben az összes szatmári talmudtóra-iskolákat betiltotta. A végzés szövezerint így hangzik:

Szatmár Vármegye Iskolai Revizorátusa

122—924. sz. Satu-Mare, 1924 március 3.

Tek. Ortodox Izr. Hitközség

Helyben

Tájékoztatásul és szigorú mihez tartás végett közöljük Önökkel, hogy a kerületi tanügyi inspektorátus 586—924. sz. rendelete alapján a második foku Machziké Tóra tanfolyamokat, amelyeket hét és tizenkét év közötti fiúgyermekek, vagyis olyan növendékek látogatnak, akik az elemi iskola szabályszerű látogatására kötelesek, azonnal fel kell függeszteni és a helyiségeket, akárhol vannak is, be kell zárni. A fentiek értelmében kérjük szíves intézkedésüket, hogy az említett kategóriába tartozó chéderekben szüntessék be az előadásokat.

A rendelet be nem tartásáért közvetlenül Önöket tesszük felelőssé.

Az iskolai revizor helyett:

N. Nicoara (s. k.)

Panasz a miniszterhez

Az erőszakos iskolabezárások, valamint a pájeszlevágások miatt a hitközség sürgős panasszal fordult a közoktatásügyi minisztérium-

Báliruhákat minden árnyalatban fest, tisztít Czink

oz. Említésreméltó, hogy a Sááré-Tóra nevű talmud tóra-iskolát azon a címen záratta be a tanfelügyelőség, hogy a helyiség egészségtelen és szűk, valamint a tanítók nem arravaló képzettségű emberek. A városi tisztii főorvos a helyiséget megvizsgálta és iskola céljaira alkalmasnak találta. A tanfelügyelőség ennek ellenére is bezárta az iskolát. A chéder-bezárásokat a tanfelügyelőség a rendőrség és a sziguranca segítségével végzi.

A sorozatos jogsérelmek óriási izgalomban tartják Szatmárvármegye egész zsidóságát és kétségtelen, hogy az elkövetett törvénytelenéseket az egész ország zsidósága saját sérelmének tekinti. Bármilyen lehet valakinek az egyéni véleménye a pájeszról és a chéderről, de minden vitán felül áll, hogy nincsen olyan törvénye a világnak, amely eltilthatná akár egyiket, akár másikat. Ugyanilyen jogon holnap eltilthatnák a hosszú bajusz, vagy hosszú szakáll viselését. Ilyen intézkedések a középkorban talán előfordulhattak, de modern jogállamban nem. A chéderek betiltása is önkényes volt és törvényellenes. A tanfelügyelőségnek jogában áll ellenőrizni, hogy a tanköteles gyermekek a törvényben előírt oktatásban részesüljenek, de nincsen joga rá, hogy jóváhagyott vallási magániskolákat bezárjon. A szatmári tisztii főorvosi bizonylat mutatja, hogy az intézkedéseket merő elfogultság sugalta. Hinnünk kell, hogy Pop Dariu tanfelügyelő rövidesen belátja tévedését és ismét megtalálja régi önmagát: a megértő kulturembert. De ettől eltekintve föltétlenül elvárjuk, hogy a közoktatásügyi kormány megfelelő intézkedéseket tesz a sérelmek orvoslására és elégtételt szolgáltat a megbántott zsidóságnak.

200 millió dollár kölcsönt kap Jugoszlávia

Belgrád, márc. 7. Rockefeller érdekelttségével egy angol-amerikai szindikátus azt az ajánlatot tette a jugoszláv kormánynak, hogy kétszázmillió dolláros kölcsönt nyújt neki, melynek ellenében az összes szerb állami gyárak és egyéb üzemek jövedelmét kell biztosítékul lekötönnie. A hitel jelentősége abban van, hogy az olasz-jugoszláv szövetségi szerződés megkötése után az amerikai és angol tőke ki akarja zárni Olaszországot és Franciaországot a jugoszláv ipar fellendítéséből és az erre irányuló hitelműveletekből.

Egy zsidósors

(128)

Regény. Dán nyelven írta Méir Aáron Goldschmidt

— Hurrá! Megengedi, hogy hazakíséjsem és a pénzt mindjárt felvegyem?

— Nem, — mindenesetre csak néhány nap mulva tudom előteremteni.

— Akár csak a többi zsidó! — dünyögte Grabov. — De kedves Bendixen, hiszen tudja, hogy még ma szükségem van rá. Hiszen éppen annyi fáradsággal mindjárt ma is ideadhatja!

— Becsületemre, ma nincs annyi pénz nálam. Magamnak is előbb be kell szereznem.

— Oh, — nem tudná most azonnal megszerezni nekem?

— Figyeljen ide hadnagy ur. Két napon belül szolgálatára állhatok önnek és szívehölgységnek. Ha úgy tetszik, két nap mulva felkereshet. Isten vele!

— Tehát holnapután! — kiáltott utána a hadnagy.

— Igen holnapután!

Tizedik fejezet

— No, megszabadult közben néhány obligatóriójától? — kérdezte Grabov.

— Igen, most már meg van a pénzem, a portréja számára.

— Megkapom tehát? Olyan különösen néz rám, mintha újra meggondolta volna a dolgot.

— Kizárólag attól függ, hogy elfogadjam-e a föltételeimet, vagy se.

— Hiszen a kamatokat maga állapíthatja meg. Én nem fogok alkudozni.

— A kamatokkal még ráérünk. Egészen más dolog az, amit én kívánok.

— Hát miről van szó. Ha valamiben szolgálatára lehetek, szívvvel és lélekkel rendelkezésre állok.

Lemondott a török kormány

Hazaáruló, aki vallási kérdést vegyít a politikába. Medzsid kalifa nem nyugszik bele a trónfosztásba. Torjed az ifjú-török-mozgalom

(Konstantinápoly, március 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A török kormány lemondott. Hír szerint a visszalépés azért történt, mert meg akarja könnyíteni Izmed pasának azt a szándékát, hogy a kabinetet ujjaalakítsa.

Ettől függetlenül a török nemzetgyűlés Angorában megszakitás nélkül tartja üléseit és hozza a radikális határozatokat. Politikai körökben nagy a lelkesedés az új éra iránt és a határozatokat állandóan nagy tapsvihár közben hirdetik ki. A nemzetgyűlés egyik legutóbbi határozata megtiltja, hogy a kalifátus kérdését nyilvánosan megtárgyalják és vallási kérdéseket vegyítsenek a politikába. Azt, aki ez ellen

vét, hazaárulás címén vonják perbe.

A legutóbbi jelentésekből kitétnék, hogy a kalifa Svájceba való utazása előtt fogolyként élt a palotájába zárva. Udvari népe szétszéledt, bizalmas emberei eltűntek. Az uralkodóház tagjainak a palotáit is erős karhatalmi erők őrzik, melyek különösen arra ügyelnek, hogy értéktárgyakat ne lehessen kicsempészni.

A kalifa tiltakozott Kemál pasa beszéde és a kalifátus száműzetését kimondó határozat ellen. Kijelentette, hogy a kalifátus megszűntetése a külföldiek azon érvének elismerését jelentené, hogy az izlám utjában áll a haladásnak.

Szenzációs bibliai leletek Bethsean környékén

Az új kutatások igazolják a Biblia adatát. Kiásták Chiszkijahu király falát

(Jeruzsálem, márc. 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mr. Clarence Fischer vezetésével amerikai és angol kutatók történetileg fontos és nagyjelentőségű ásatásokat eszközöltek. A kutatások székelye az armageddoni völgy, a régi Bethsean környéke.

Ez a város Sámuel könyvében úgy van feltüntetve, hogy itt győzték le a filiszteusok Sault. Az ásatások még ma is megmutatják az arab, római, bizantini, görög és egyiptomi megszállás nyomait, amelyek a rendes időszámítás előtti kétezer évre vezetnek vissza.

Nagyon érdekes a bethsheani omladékok között az a tábla, amelyen egy jelentős van kivéve arról a hadjáratról, amely Sét egyiptomi uralkodó győzelmével végződött. Sét akkor a semiták fölött vívta ki a győzelmet és a várat ismét az egyiptomiak kezébe juttatta. Ez a tábla és egy másik tábla igazolja, hogy Sét fia II. Ramszesz. akít Mózes második könyve mit fáráót emlit, azonos azzal a fáráóval, aki a zsidókat szolgásgba döntötte.

Nagyon érdekes a zsidók szempontjából az a kö, amelynek hieroglifái pontosan illusztrálják a zsidóknak részvételét Pithom és Ramszesz városok felépítésében.

Jelentőségben ezeket az ásatásokat az ötven év előtt Ninivében föltalált régiségekhez lehet ha-

sonlitani. Az ásatások költségéhez a Dail Telegraph és a „Palestine Exploration Fund“ nagy mértékben járultak hozzá. Ugyancsak ők segítik elő Mecaliste professzor ásatásait, amelyeknek célja Dávid király városának kiásatása. E munkálatok során legmegbizhatóbbnak bizonyultak a bibliai helyek topográfiája. Igénybe vették e szempontból a királyok könyvének II. fejezetét, Sámuel II. ötödik fejezetét és II. Krónikák XXXII. fejezetét. A jebusiták fala maradványait, melyet Dávid király áttört, megtalálták. Dávid király a Biblia szerint kifordította a falat és az ásatások során a javításokat is fölfedezték a falon.

A további ásatások megmutatták Chiszkijahu király nagy igyekezetét a falak restaurálásánál, hogy Sancherib ellen Jeruzsálemet védje. Még régebbi emlékek nyomai megmutatják, hogy Dávid király ideje előtt hogyan éltek Palesztinában a különböző törzsek. Sion hegyén akkoriban egy jebusita vár állott. Cserépmaradványok a mózesi idöket idézik föl, amikor az Ofel hegy környékén egy csoport primitív életű ember élt.

— Nagyváradon az Uj Kelet részére hirdetések és előfizetéseket felvesz Blum Zsigmond, Oradea-Mare, Str. Alexandri (Teleki-u.) 4. szám. Telefon 8—53. (Rosenberg Jenő borkereskedésében.)

kezésére állok.

— Valami ilyesmiről van szó: én ugyanis szeretnék egy kis levélkét mellékelni az arckép mellé.

— Milyen levélkét? Talán szerelmes levelet?

— Ugyan! Hiszen még azt se mondta meg nekem, hogyan hívják azt a hölgyet.

— Ja, ebben igaza van... de talán meg akarja írni neki, hogy maga adta kölcsön nekem a pénzt?

— Hát ezt meg miért tenném? — Ugyancsak különös ötletei vannak!

— Nem, — valóban becsületesebbnek látszik, semhogy ilyesmit el tudna követni.

— Biztosítom róla, hogy semmi olyasmit nem fogok írni, ami az ön személyét közelebről érintené. Az egész csak egy hőbortos ötlet tőlem, csak éppen hogy úgy a fejembe vettem.

— Igen, de már megengedi, hogy ötletnek csudamódon furcsa ötlet, — azonkívül meg az a hölgy éppen a napokban kissé nem érzi jól magát.

— Talán csak nem hült meg?

— Hát ezt meg honnan tudja?

— Oh, — hiszen ez olyan megszokott dolog, ha valaki nem érzi jól magát.

— Haha! Igen, ebben tökéletesen igaza van. De amint mondtam, betegeskedik — és ilyenkor nehéz dolog ilyesmikkel háborgatni.

— Ha a portréját hozzá tudja juttatni, — az én kis levelem is elébe kerülhet.

— Hm, igaz. De egyáltalán nincs valami nagy kedvem hozzá.

— Ebben az esetben a pénzzel sem szolgálhatok önnek.

— Maga valósággal torkomra szorítja a kést, — ne, isten neki! De ellenértékül ön is egy szívességet fog tenni nekem.

— És mi legyen az?

— Van itten egy kadét, — jó ösmerősöm, — adjon kölcsön neki ötven tallért.

— Le van zárva ezzel az üzlet?

— Kezet adok rá!

— Jó. — Akkor megírom a levélkét. — Jákob az asztalkához ült és következőket írta: „Szerdán valóban volt valaki a lugasnál — én voltam ott,

Bendixen Jákob.“

— Na, — mondotta Grabov, — ez elég gyorsan ment. Ez csak nem lehet veszélyes. Adja ide a levelet, majd elküldöm a képpel.

— Nem a! (N mindjárt megírhatja itt az édes episztolát, mely remélhetőleg kísérni fogja szeretett arcának képmását. Akkor aztán mellékeljük az én sorimat. És aztán mindaketten nekivágunk, kiváltjuk a portréját és ön az én jelenlétben küldöncel elküldi, mégpedig azonnal, aki aztán mindakettőt egyszerre viszi magával. Hiszen ön könnyen úgy rendezheti a dolgot, hogy én meg se tudjam kinek címére megy.

— Fene módon elővigyázatos maga. De egész bátran rábízhatja levelét, becsületemre, hogy hozzájuttatom.

— Hm, igen. — De milyen kifogása lehet az én arrangement-em ellen, ha igazán hozzá akarja juttatni?

— Hát akkor kénytelen vagyok egészen nyíltan beszélni magával: tudniillik, hogy a portré csak huszonöt tallérba kerül.

— Azért még nem fogom a többit levonni, — tessék a pénz.

— Istenuccse, pompás egy fickó maga! Hát akkor kezdjünk hozzá a művelethez, — hogyan fogom csak aztán később kimagyarázni magam...

(Folyt. köv.)

HA FINOM CUKORKÁT AKAR, KÉRJEN „MELISSÁ“-T!

Cluj, telefon 6-48 és 6-65

(Lloyd 2243)

Cluj, telefon 6-48 és 6-65

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.

Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Romániában és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Rador Publicitate (Bucuresti, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

Kilencezer lej nyolcvankét emberéletért

A lupényi bányakatasztrófa a tábla előtt. Polgári bíróság elé utasították a hátramaradottak kártérítési keresetét

(Cluj-Kolozsvár, március 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Két évvel ezelőtt borzalmas bányakatasztrófa hirtelen döbbentette meg az ország közvéleményét. A bányászerekesítéség Lupényben történt és nyolcvankét bányamunkás vesztette életét a katasztrófa folyamán, amelyet a vizsgálat adatai szerint az igazgatóság gondatlansága okozott. Az áldozatok hatvanegy özvegyet, harminnégy öreg szülőt és százhuszonegy gyermeket hagytak kenyér nélkül, akik két év óta perelnek az igazgatóságot a halált okozók megbüntetéséért és az anyagi kártalanításukért.

A múlt év áprilisában a dévai törvényszék foglalkozott a borzalmas katasztrófa ügyével. Elsősorban a katasztrófa bünygyi részét tették vizsgálat tárgyává és pedig azt, kiket terhel a felelősség a nyolcvankét bányamunkás haláláért. A dévai törvényszék ítéletet is hozott, amelyben kimondotta, hogy Lehoczky főmérnököt terheli a felelősség a katasztrófaért, akit ezért kilencezer lej büntetésre ítélt, míg Kozák Ferenc előmunkást, aki gondatlanságból elzárta az amugy is rosszul működő ventilátor-készüléket, háromnapos fogházra ítélte.

A szerencsétlen özvegyek és árvák a dévai törvényszék megdöbbentő ítéletét megfellebbezték a kolozsvári ítélőtáblához, amely ma délutáni ülésén tárgyalta az ügyet. Hosszas tárgyalás után helybenhagyta a törvényszék ítéletének Lehoczky főmérnökre és Kozák előmunkásra vonatkozó részét, a hátramaradottak kártérítési keresetét pedig polgári bíróság elé utalta.

— **A Poale Cedek betegsegélyzőjének közgyűlése.** A cluji Poale Cedek iparegylet betegsegélyző és temetkezési csoportja e hónap 9-én, vasárnap délután két órákor a Malomutcai székházban rendkívüli közgyűlést tart, amelyre meghívják az egyesület összes tagjait. Minthogy fontos és az egyesület életbevágó ügyeiről lesz szó, különösen a telek-ügyről, a vezetőség a rendes és pártoló-tagok minél tömegesebb megjelenését kéri.

— **Életunt háztulajdonos.** Tegnap délelőtt tizenegy órákor a kisbácsi csendőrség telefonon jelentette a kolozsvári rendőrségnek, hogy egy idősebb ember a vonat kerekéi elé vetette magát és meghalt. A vonat kerekéi az öngyilkos ember fejét lemetsztették. Kolozsvárról bizottság szállt ki az öngyilkosság színhelyére. A bizottság a halottnál igazoló iratokat nem talált, egy kis papírlapot talált csupán, amelyből arra lehetett következtetni, hogy az öngyilkos Lukács József kolozsvári háztulajdonos. A holttestet beszállították a kolozsvári törvényszéki bonctani intézetbe. A hatóságok megállapították, hogy az életunt valóban Lukács József 55 éves háztulajdonos. Az öngyilkosság oka ismeretlen.

— **Pályázat reklámplátkra.** A cluji Kereskedelmi és Iparkamara nyilvános pályázatot hirdet az ez évi augusztus 15-től 31-ig tartandó országos árumintavásár reklámplátkárára. A pályázatban résztvehet bármely belföldi honos. A pályázatot rajzpapíron, az eredeti színezéssel 62x95 cm. nagyságban kell beadni. **Főfeltételek:** a reklámban jusson kifejezésre, hogy az árumintavásár Clujon lesz és hogy az árumintavásár országos jellegű, azokivül pedig, magának az árumintavásárnak az eszméje. A plakáton „Árumintavásár Cluj, 1924. augusztus 15—31.” felírás román, magyar és német nyelven feltüntetendő. Pályázati határidő 1924. március 20-án déli 12 óra. Később érkező pályázatok figyelembe nem vétetnek. A pályázatok zárt borítékban a következő felirással adandók be a kamara irodájába: „Targul de mostre 1924.” I. díj 1000 lej, II. díj 800 lej, III. díj 500 lej. Bővebb felvilágosítást a Kamara irodájában adnak.

„Masaryk elnök ur, van-e fölösleges kétszáz ezer koronája?”

Panamalavina Csehszlovákiában. Panama szesszel, lókvittel és szalmával. Pártvezérek is szoropolnek a botrányban

(Prága, március 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A sokmillió benzinpanama leleplezése, amelyről az Uj Kelet tegnapi száma részletes jelentést közölt, szokatlan izgalmat okozott a csehszlovák köztársaság egész területén. A panama kipattanása után megindult hírlapi kampány valóságos lavinát indított meg és a jelek szerint a közeljövőben újabb sorozatos visszaélések kerülnek napfényre.

A „Rude Právo” mai számában szenzációs adatokkal szolgál. A lap elmondja, hogy január havában levelet kapott Niemkiewicz Lipót dr. lemergi ügyvédőtől, amelyben egyik ügyfele nevében felajánlotta a lap szerkesztőségének, hogy bizonyos áldozatok ellenében rendelkezésére bocsátja egy

Prágán kívül elhelyezett cseh rendelkezési alapra vonatkozó iratit

és bővebb megbeszélés céljából Lembergbe kérte a lap egyik munkatársát. A „Rude Právo” erre el is küldte Lembergbe a maga bizalmi emberét, akinek Niemkiewicz értésére adta, hogy a szeszöldék szövetségének rendelkezési alapján kívül még egy másik rendelkezési alap is van, amelyből egyes politikusokat, magas hivatalnokokat vesztegettek meg. Niemkiewicz ügyfele hajlandó állításait a bíróság előtt esküvel bizonyítani, valamint a botrányban szereplő személyeket megnevezni és már is kijelentette, hogy szesz, szalma és ló kvittelől van szó. A titokzatos rendelkezési alapra vonatkozó iratit

— **A beszercei Mirjam az erdélyi faluért.** Még február huszonharmadikán fényesen sikerült teaestélyt rendezett a beszercei Mirjam zsidó leányegyesület. Az erkölcsileg és anyagilag kitűnő eredményű teaestély jövedelméből az egylet vezetősége ezer lejt juttatott az erdélyi kolónia javára. Ugyanerre a célra a Mirjam nagyszabású jelmezes estélyt rendez purimkor, amelynek sikere előreláthatólag felül fogja mulni az összes eddigi rendezvényeket Besztercén.

— **Válás a különböző népeknél.** A házasságok közötti válás nem modern találmány, azt tudjuk Bibliából és a Talmudnak sok a kérdésére vonatkozó rendelkezéséből. A rómaiaknál valaki elválhatott asszonyától: ha az asszony hűtlen volt, ha engedély nélkül nyitotta fel a férj ládáját és ha ugyancsak engedély nélkül ivott mámorító italokat. Mindazonáltal a rómaiaknál ötszáz éven keresztül a házastelek válásáról nem tudunk. A válás intézménye akkor kezdődött, amikor a rómaiak törvényt hoztak arról, hogy mindkét fél indokolt esetben kérheti a válás kimondását. Hieronymus egy olyan férfiről ír, aki husz asszonytól vált el és egy olyan asszonyról, aki huszonkét férjjel volt törvényesen összeházasodva. Augustus császár szigorú törvényt hozott a házassági és válási tulajdonságok megszüntetése. A görögöknél a régi időkben a nő házassága napján pénzt kapott, hogy özvegye esetén, vagy ha valóni kényszerül, legyen miből élnie. Több népnél fiúgyermek születése esetén a válás tiltva van. Koreában, ha a férj hűtlenségben kapja asszonyát, a bíróságot arra kérheti, hogy nem válással, hanem az asszony megölésével szabaduljon a hűtlen nőtől. Abesszinában és a tatároknál minden törvényes eljárás mellőzésével válhatnak el egymástól a házasságok. A tibetiek megengedik a válást, de megtiltják, hogy az elvált felek újra házassodjanak. Kínában a válási ok között szerepel, ha az asszony fecseg, természetű. A druzoknál az a szokás, ha egy asszony engedelmet kér kimenőre és a férj azt mondja: „mehetsz”, de nem teszi hozzá, „térj vissza”, akkor ki van már mondva a válás. Szibéria sok vidékén a válást azzal jelképezik, hogy a férj az asszonynak elveszi fátólát, fejkendőjét, vagy sapkáját.

* **Dr. Radnay és Fényes Janka** táncitanárok **koszorúját** 9-én, **vasárnap** d. u. 5 órától a **Redutban** tartják meg.

„SIRPINOL”

legjobb szer a légzőszervek megbetegedései ellen. Ugymint: Tüdő- és hörghurut, köhögés, számarköhögés és tuberkulózis ellen. Mindenkinek kérie házi orvost, hogy „Sirpinol”-t rendeljen!

Kapható minden gyógyszerárban

Készíti: Mera Viktor „Fehér Kereszt” gyógyszer-tára Reghinul-Sásece

natkozó többi részletet azonban csak azzal a feltétellel lett volna hajlandó elárulni, ha a „Rude Právo”

kétszáz ezer koronát helyez letétbe az iratokért, mivel távirati uton már addig is ugyanolyan összeget ajánlottak föl neki a hallgatásért.

Az újságírónak persze nem állott módjában, hogy ezt az összeget lefizesse és ezért csak néhány burkolt kérdést intézett az ügyvédhez, akitől többek között még a következőket tudta meg: Milliós csalásokról van szó, szalma-, szesz- és lókvittelről, szenzációs esetről, amelyről a nyilvánosság eddig egy szót sem tud. A lókvittelre vonatkozólag ki kellene hallgatni Hoppe tábornokot, a köztársasági elnök irodájának ceremóniamesterét is. Az okiratok birtokosa tartalékos tisztje a csehszlovák hadseregnek; aki 1919-ben kerületi és helyőrségi parancsnok volt egy határmenti városban. Az okiratok adatai két szenátorra, két pártvezérré, a szociáldemokrata párt egy kiválóságára, egy miniszterre, egy képviselőre és két elnökre vonatkoznak.

Elnök ur, — fejezi be cikkét a lap —

van-e fölösleges kétszáz ezer koronája?

mert a lapnak nincsen arra pénze, hogy ezeket az okiratokat megvegye. Vegye meg ön ezeket az iratokat és indítson haladéktalanul vizsgálatot annak a megállapítására, hogy kik a bűnösök.

— **Vagyon egy vánkoston.** Londonból jelentik: A fifehire-i grófság Elie nevű városkájában egy szegény asszony néhány nappal ezelőtt árverésen megvásárolt egy ócska vánkost. Midőn a vánkost hazavitte és felbontotta, hogy alaposan kimossa és megtisztítsa, a vánkos belsejében kétezer font sterling értékű hadikölcsön-kötvényt és más értékpapírokat talált. Ez a kisebb vagyont képviselő érték a szegény asszonyt illeti, kinek szerencséjét az egész grófságban nagy örömmel tárgyalják.

— **Járványos betegség a méhek között.** Az utóbbi években Wight-szigeten és később Angliában másutt is sok méh pusztult el. A betegség lefolyása igen rohamos volt. A beteg méhecske nem tud repülni, kivánszorog a kasból. Csakhamar tömegesen hagyják el a kast és odakünn elpusztulnak. A betegség sokszor oly erővel lép fel, hogy néhány nap alatt egész telepeket pusztít el. Ma már tudják, hogy a károkozó egy mikroszkópikus élősd, melyet tudós néven Acaparis Woodi-nak neveznek. Ez az állatocska a méh mellő részébe fészkel be magát, ahol igen rohamosan szaporodik. Több állam a pusztító járványra tekintettel a méhek behozatalát betiltotta. Így a svájci kormány múlt év áprilisában rendeletet bocsátott ki, melyly a méhek és a nyers viasz behozatalát megtiltja.

Akié a föld azé az ország, segítsétek ebben a Keren Kajemetet.

— **Sirások sztrájkja.** Nápolyból jelentik: A mai napon Nápolyban érdekes sztrájk tört ki: a sirások beszüntették a munkát, mert bérköveteléseiket nem teljesítették.

* **Ügyvédi hír.** Dr. Gál Lajos Bucarestben irodáját Calea Victoriei 98. sz. alá helyezte át. Banca Natunei épülete, a királyi palotával szemben. Telefon 10—71.

— **A csokoládé jubileuma.** Csak kevesen tudják, hogy a csokoládé most éri meg Európában való tértoglalásának 400-ik évfordulóját. A XVII. században Mexikó meghódítása után a spanyolok hozták Európába s kezdetben éppoly kevéssé volt sikere, akár a burgonyának. Csak mikor Ausztriai Anna divatosá tette a csokoládéfogyasztást a francia udvarban, követte a polgárság is az udvar példáját. Azóta — különösen a világháborúban — a csokoládéfogyasztás meghódította a világot s élvezeti cikkből fontos élelmiszer lett. Sévigné asszony leányához irt híres leveleiben, Brillat-Savarin gasztronómiai munkáiban egész oldalakat szentel a csokoládé erényeinek.

* Ha köhögés, toroktájás gyötör, kinez minket, **Kaiser-Borax** öblögetés könnyit meg bennünket.

* **Koprol** csokoládé-hashajtó a bélműködést a legkellemebb módon szabályozza.

A-T!
8 és 6 — 65

KÖZGAZDASÁG

Csökkentették a liszt kiviteli illetékét. Bukarestből jelentik: A legfőbb gazdasági tanács ma ülést tartott, amelyen résztvevők Bratianu Vintila, Constantinescu Alexandru és Tancred, Vaitoianu és Chirculescu miniszterek. A tanács a kiviteli illetékekkel foglalkozott és elhatározta, hogy 7000 vagon liszt kiviteli illetékét vagononként öt font sterlinggel (körülbelül 4100 lej) csökkenti, a további kocsik kiviteli illetéke pedig ugyanaz lesz, mint a buza exportilletéke. Elhatározta továbbá az ülés, hogy a barna kenyér árát változatlanul meg hagyja és az erről szóló rendeletet március 15-én életbelépteti. A gazdasági tanács határozatai a minisztertanács elé kerülnek ratifikálás céljából.

Hány koronát lehet kivinni a csehszlovák köztársaság területéről? Prágából jelentik: A Csehszlovák Bankhivatal idegen valutának, illetve csehszlovák pénznek külföldre való kivitele tekintetében legújabb intézkedett, hogy utasok utlevelük alapján a köztársaságból egy hónapban 3000 korona értékű csehszlovák pénzt vagy idegen fizetőszerkezt vihetnek ki, akár akreditív, akár csek alakjában. Családi utlevél esetén a kivihető összeg 6000 korona. Minden nagyobb értékű bel- vagy külföldi valuta kiviteléhez a Bankhivatal külön engedélyre van szüksége.

Bőr- és textilipari mintavásár Bukarestben. Bukarestből jelentik: Szeptember 15-én nyílik meg Bukarestben az országos bőr- és textilipari mintavásár, amelyre a Romániai Gyár- iparosok Szövetsége teljes támogatását ígerte az ipartügyi miniszternek. A kiállítás színhelye a Károly-park lesz, ahol megfelelő hely esetén más iparágak is résztvehetnek.

Jugoszlávia állattenyésztése. Ujvidékről jelentik: A földművelésügyi minisztérium a napokban küldötte meg az illetékes hatóságoknak a kimutatását az ország állatállományáról. A statisztika szerint Jugoszláviában jelenleg 12 millió juh, 6,150.000 szarvasmarha, 5 millió sertés, 4 millió kecske, 1,550.000 ló van. A Vajdaságban egyedül 2 millió juhot tenyésztenek, 1 millió szarvasmarhát, 2 millió sertést és 600.000 lovat. Az ország állatállományának összértéke 17 milliárd dinárt tesz ki.

A mai valutapiac

Jóllehet a lej Zürichben két és félponttal visszament, az üzlet a tegnapi és tegnapelőtti árral szemben alig változott. A mai árak így alakultak: osztrák korona 372-376, magyar korona 380-400, cseh korona 546-549, francia frank 7-90-7-95, svájci frank 33-00-33-05, dollár 190-191, font sterling 820-823, olasz lira 8-20-8-23, dinár 2-30-2-35.

Valutapiac március 7-én:

Bukarest. Devizák: Páris 762, Berlin —, London 819, Newyork 190, Róma 820, Zürich 33-00, Bécs 27, Prága 550, Budapest 30, Varsó 20.

Bukarest. Valuták: Napoleon 720, márka —, leva 134, török lira 104, font sterling 805, francia frank 800, svájci frank 33-50, olasz lira 820, drachma 320, dinár 235, dollár 188, lengyel marka 22, osztr. korona 27-5, magyar korona 32, cseh korona 535.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 130-130, Amsterdam 215-215-5, Newyork 578¹/₈-578¹/₈, London 2483-5-2484, Páris 22-85-22-65, Milano 2470-2470, Prága 1670-1670, Budapest —, Belgrád 720-720, Bukarest 302-5-303, Varsó —, Bécs 81-65-81-65.

Adózó polgárok küldöttsége Simionescu vezérigazgatónál. Ma délelőtt dr. Popescu Adrian kamarai képviselő vezetésével egy nagyobb targu-muresi küldöttség tisztelettel a cluji pénzügyi reszort vezetőjénél, Simionescu vezérigazgatónál és Vasiliescu pénzügyi adminisztrátornál. A küldöttségben a marosvásárhelyi iparosok minden szakmája képviseltette magát, élükön Bustya Lajossal és dr. Fernowsky Ferenc volt törvényszéki elnökkel. Dr. Topescu előadta a város iparosága és kereskedői sérelmeit. Az adókvetó bizottság ezidén, nyilván a helyi viszonyokkal való tájékozatlansága miatt, a tavalyi adókat aránytalanul fölemelte. Egy mérszárosra, aki az idén egyáltalában nem forgalmazott többet mint tavaly, az előbbi 20.000 lejes adóval szemben 58.000 lejt róttak ki. Simionescu vezérigazgató válaszában kifejtette, hogy most lehetetlen, technikai okokból is, változtatni a bizottság működésén. Megígérte azonban, hogy a közeli napokban Vasiliescu pénzügyi adminisztrátor társaságában Targu-Muresbe utazik, ahol minden egyes adósérelmet revideálni és a törvény és a méltányosság szempontjából fog elintézni. Dr. Popescu megköszönte a vezérigazgató biztató szavait.

SCHICHT SZARVAS VÉDJEGYŰ SZAPPAN

A MULT JELENKOR ÉS JOVO LEGJOBB SZAPPANA

Képviselet: Hienz ügynökség, Cluj

Zsák ~ Ponyva

Vétel! Eladás

Kölcsönintézet, javítóműhely

Albala Izsó Timișoara

II., Piata Traian 2. szám. Sürgőnycim: Albala Timișoara-Fabrics Interurban telefon 60

NARANCS

felfűtés pirosbélű

Citrom Szilva

300 hochprima prima, 100 kg. zsákban

Mazsola, mandula, mogyoró, füge, datolya, sardínia, szőlőcukor stb. — Szállít nagyobb mennyiségben

Léb Fivérek Cluj

Telefon 471

Ha művészi kivitelű

butort, zongorát

akar venni, ne Marosvásárhelyre és teki nts
sajnája az utat meg a

SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDELYRESZI BUTORGYAR RESZV.-TARS. butortermeit
sztalosok furniészükségeiteket legolcsóbban itt szerezhetik be

Használjunk kizárólag

PLANTOL

legjobb növényzsirt, mert ez
tisztá, egészséges és klados!

és כשר של פסח
áru

Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi
főrabbi felügyelete alatt készül, szigoruan
ortodox rituális előírás szerint.

Képviselet: HIENZ VILMOS Cluj

יין כשר של פסח

Kóser husvétii erdélyi uradalmi fajbo-
rok nagybani elárusítása Bognár és
Szántó Erdélyi Kereskedelmi R.-T.
Cluj, Calea Regele Ferdinand 70. sz.

יין כשר של פסח

של פסח HUSVÉTI ÁRU של פסח

Értesítjük igen tisztelt vevőinket és a fogyasztó közönséget, hogy ez
évbent ismét forgalomba hozzuk a tiszta cikóriából készült közkedvelt

של פסח UHU kávépótlékot,

mely főtisztelendő Koppel Reich ur a budapesti aut. orth hitközség
főrabbijának szigorú felügyelete alatt készül és ennél fogva rituális
szempontból minden igénynek megfelel.

Előjegyzéseket elfogad:

Hienz Vilmos, Kolozsvár,
Biró József, Nagyvárad,
Trattner Sámuel, Szatmár,
Grosz Lajos és Fia, Temesvár.

Kőbányai Polgári
Serfőző- és Szent István
tápszerművek r.-t.

Akassza szegre gondját

hogy tavaszi szövetszükségletét hol fedezze,

mert

mindennemű szövet- és bélésárut a legjobban csak a

Z E U S

posztónagyáruházban
Cluj, Str. Reg. Maria 4
(volt Deák Ferenc-u.)

szerezhet be.

Óriási választék!
Nagy áresés!
Javult a lejl!

SZÍNHÁZ ~ MŰVÉSZET

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA
Vasárnap: Sába királynője.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA
Szombat d. u.: Kék mazur, Mérsékelt helyárrakkal.
Este: Hattyu, (Táray Ferenc vendégjátékával.)
Vasárnap d. u.: Gül baba, (Mérsékelt helyárrakkal.)
Este: Trónörökös, (Táray Ferenc vendégjátékával.)
Hétfő: Balga szüz, (Táray Ferenc vendégjátékával.)
Kedd: A vén gazember, (A. bérlet.)

MOZGÓK MŰSORA
Szombat, március 8.

Select-Mozgó: *Kritikus korban.* Megkapó szerelmi dráma 6 felvonásban. Főszerepben P. Menichelli és Livio Javanelli. A műsor keretében egy pompás 2 felvonásos vígjáték: Fatty a futóbolond.

Uránia-Mozgó: Jackie Coogan! „My boy” (Fiacskám) amerikai filmszenzáció. Főszerepben a 6 éves művész, Jackie Coogan.

Apolló-Mozgó: *Vörös és fekete.* Szenzációs kalanddráma 7 felvonásban. — Főszerepben Mario Bonnard és Vittoria Lepanto.

Férfikalapokat

fest,
tisztít,
formál
és vasal

Fehér István kalaposmester,
Cluj, Unió-utca 21. Redout.

Postai megrendelések is eszközöltnék!

Önmaga ellen vét, ha nem Nagy és Szilágyi-

nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada Baritiu (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kosuth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

CEMENT-IPARI GÉPEK

Cementtöcserepek, beton- és salaktéglák, üreges betonblokkok, padló-, járda- és garnitoidlapok gyártására, kézi és erőhajtásra, formák, betoncsövek, kutgyűrűk, lépcsők, vályuk stb. előállítására, közútsók, hengerművek, betonkeverők, I-a cementfestékek. Te jes asbestcement pa agyári (Eternit) berendezések. — Betonkeverőgépek

MODERNA

ÉPÍTŐIPARI GÉPEK ÉS RADIATOR
R-T. BRASSÓ, KIS-UTCA 12. SZÁM

Árlapok, költségvetések és látogatás díjmentesen

Raglánok,

öltönyök, gyermekruhák megérkeztek

M. Neumann

céghez Cluj,
Piața Unirei 14.

Telefon 431.

Házle- bontás miatt

Szabó Jenő

divatáruházát

a városháza előtti

(Strada Regina Maria)

ideiglenes épületébe helyezi át

APRÓHIRDETÉSEK

Keresek gyermekeim mellé azonnalra németül perfektül beszélő nevelőnőt, ki az elemi osztályokra is előkészít. Ajánlatokat Násch Lipót Mireul-Mare, jud. Satu-Mare kérek. 6912

Negyedéves medikus talmudot és középiskolát tanítana reggeli és lakás ellenében. Hermann, Casseau 24. 6917

170 hl. fajbor egy tételben valamint kisebb tételekben eladó a helybeli főrabbi igazolványával ellátva. — Ért. kezhetni ifj. Gegesi Józsefnél, Turda. 6914

Sürgösen eladó vagy tökével rendelkező társ keresetlik folyamatban lévő erdőkitermelési vállalkozáshoz, amelynek kétezer méter tűzfája már készen van. Tudakozódhatni Szilágyi Farkas tulajdonosnál Cluj, Str. Cogalniceanu No. 12. 6916

Gróf Bethlen szőlőjéből cca 100 hektoliter prima olasz rizling eladó. Reteag. 6860

Fogászok figyelmebe!

Erdély legnagyobb városában, belvárosban, több évi jól bevezetett gyakorlattal, legelegánsabban berendezett fogorvosi rendelőhöz csatláki ok miatt társat, esetleg a rendelő átvételére vevőt keresek.

Cím: **WEISZ ELEK CLUJ**
Uránia-palota

Olcson eladom egészségi okokból 3000 méter tűzi ármat, a vételár egyrészt megfizetésre, másrészt elvételre várok. Tudakozódhatni Gheorghe Obaneca tulajdonosnál Clujon Str. Radu 2. A déli 12-2 óra között. 6915

Kitűnő Ehrbar-zongora 2-30 m. hosszú, egyesületeknek, iskoláknak rendkívül megfelelő és egy elsőrendű pianino eladó. Megtekinthető Triska zongorakereskedésében Cluj, Str. Saguna 14. Telefon 419.

Öltönyök Raglánok Ulsterek

és a tavaszi divat összes újdonságai
Szántó & Komlós
férfi-, fiu- és gyermekruhatelepei

Cluj Arad
Piata Unirii 14 Színházépület
Satu-Mare
Színházzal szemben

Első Erdélyreszi Ékszerárnyar

Cluj, Calea Regele Ferdinand 18. szám
Telefon interurban 2-13 * Sürgönyc.: juvaere, Cluj

Ékszerárnyarítás, nagykereskedés

Fogászati arany és forrasztó * Arany, ezüst és platina-beváltásai

Kienle és Schwarzwald órákban, valamint kincseztetett tárgyakban nagy lerakat.

Osak viszontelárusítóknak!

FABRE LINE

FRANCIA HAJÓZÁSI TARSASÁG

Direkt vonalak — átszállás nélkül

Constanța

direkt

Newyork

Constanța—Jaffa—Marseille
Constanța—Délamerika
Constanța—Canada

az „Asia” hajó indul 1924 január 16-án

Felvilágosításokért és jegyek iránt érdeklődni lehet

„Sarnia” Pasagiul Comedia, Bukarest
és a „Reclama” Cluj

Rador

Havre—New-York

Gyorspostajáratok

Kanada—Kuba—Mexikó—New-Orleans
Haiti—Antillák—Eszakafrika felé

Felvilágosításokat nyújt:

SOC. „SARNIA”

Pasagiul Comedia
BUCURESTI

és „RECLAMA” CLUJ

Rador 902

Telefon 494 **150%** Telefon 494

gyarapodik vagyona,

ha levélben vagy személyesen
o o adja fel rendelményét. o o

Meg nem felelő árut visszaveszünk.
1291

Nagy Áruház

rövid, kötött, norinbergi és papirkereskedés
Cluj, Piata Mihaii Viteazul

Telefon 758

INDUSTRIA TEXTILA ARADANA SOCIETATE ANONIMÁ

★ Románia legnagyobb textilgyára Arad ★

ARADI TEXTILGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Telefon 758

ROTTMANN KAROLY ÉS TÁRSAI R.-T.

TIMIȘOARA—TEMESVÁR

KIRALYI UDVARI SZÁLLITÓK

GYÜMÖLCSPÁLINKA TER-
MELÉS, BORNAGYKERESKE-
DÉS, SZESZSZABADRAKTÁR
SZESZDENATURÁLÓTELEP. 1864

RUM ÉS LIKÓRGYÁR
COGNAC FŐZDE

KEPES ELEK orvosi kötszerész Oradea-Mare

Női és férfi övszerek nagy raktára

SAS-PASSAGE — SAJÁT KÉSZÍTÉSŰ SÉRVEKÖTŐK, HASKÖTŐK, MŰLABAK

FABRICA IOSEF FLORENZ

MÉRLEG-, SÜLY- ÉS FÉMÁRUGYÁR ORADEA-MARE, STRADA GILANYI 6

SÜRGÖNYCIM JOFLOR ORADEA-MARE
TELEFONSZÁM INTERURBAN 15-71

Gyárt és raktárról azonnal szállít mindennemű mérlegeket, rez- és vassúlyokat. Elvállaljuk minden-
nemű mérleg és súlyok javítását és hitelesítését. Nagyobb mérleg javítását vidéken is eszközöljük.
Rador

Kiadma Nyomda- és Kiadóvállalat R.-T. nyomassa Cluj, str. baron L. Pop (volt Brassay-utca) 10 szám.

KERESZTŐS
HIVATAL ÉS
Pop, (Brassay-utca)
fon: Sze
kiadóhivat
s. N. Sz.
Kéziratok k
keresztőség
rendők. Kézir
adunk v

1924 március

Akadna
geni fognak
Nincs kizárva
jölés előtér
foják mond
következtet.
és szer huro
mény az ér
hajja ki. A
egyesek, ben
zabb felét,
tölt el a leg
nyomán az
bentő jelente
munkát végz
alig öt éves f
zusz. A legar
ros tisztí főc
tet, hogy a
szedelembe s
A gyűlölet t
áldozatokat
ifju orvosger
szos évek ala
áll hivatása
jelent a társ
egyetemi tan
moly tanulá
elhanyagoltá
kat az képez
jobban zsidó

Most az
nyek: a fia
tellet — egé
ben, néha a
delkezik és
mények köz
jából beköve
tőzatos, hogy
gáltatva enn
ez a legpusz
ellen a jó or
mat, de a ro
dekezni a tár
bármennyire
jós ataink sz
a budapesti
hogy az örö
testünkön, c
urrá rajunk
bennünk vol
vetkezőket,
sőt megfedd

Azt az
vagy pláne
ség csakugya
sogó tiltakoz
sebb minden
emeli fel tilt
ban tisztázni
kezesnek és
désbe essünk.
és soha jóvá
minden tulzo
téstől. Világ
tívításon felt
orvosbotrány
keresünk. A
okoskodás vo
tést kockázta
magyarország
számítotték
hogy a zsidó
keznek és te
légáik. Holot
akárhogy leg
ságát, nekün
ben visszanta
csak az objekt
elsősorban s